

DRAMATISCH SPEL

Verkleedhoek, verkleedkoffer : in elke klas, op de gang, een verkleedkoffer als grabbelton.

De winkel

Concentratiespelen : vb. kat en muis, telefoonspel, ...

Mime : uitbeelden van situatie of verhaal met mimiek, handen of lichaamstaal. Klemtoon licht op gezichtsuitdrukkingen of handen (verfijnder dan pantomime). Er wordt niet gesproken.
vb. mimiek, spiegelpaleis, spiegelbeeld met twee, ...

Pantomime: idem mime maar hele lichaam wordt gebruikt.

vertelpantomime : terwijl de leerkracht vertelt, beelden de kinderen de handelingen uit. (met hele lichaam)

Tableau vivant : vb. levende kerststal, het lijdensverhaal, een schilderijopstelling, ...

Improvisatiespelen : vb. poppenhoek, iemand aan de deur, ...

Rollenspelen

Poppenspel : vb. vingerpoppetjes, stokpop, handpop, sokpoppen, borstelpop, ...

Schimmenspel : vb. kind als pop, met voorwerpen, met profielen, ...

TV-spel : kinderen spelen in een oude tv-ombouw als omroeper, reclamemaker, ...

Maskerspel : maskers van karton, textiel, handmaskers, vindmateriaal, ...

Zang- en dansspelen : zang is de ondersteuning van het dramatiseren, vb. uitbeelden van een lied, musical, ...

Bibliodrama : uitbeelden of naspelen van bijbelverhalen.

Musical

Video : opnames van eigen spel, een film maken.

Spelen met verhalen : dramatisch spel waarbij men uitgaat van gelezen of vertelde verhalen.

Toneelvoorstelling bijwonen : toneelgezelschap op school, schouwburgbezoek, poppenspel, ...

Toneelvoorstelling maken : we spelen met de klas (de school) toneel, een musical, ...

Workshop drama : toneelkoffers, acteurs op school, ...

BEELDOPVOEDING ✂

Stempelen en drukken : inkt, verf, vindmateriaal, ...

Schilderen : plakkaatverf, vingerverven, dekkend en transparant schilderen, ...

Tekenen : potlood, kleurpotlood, houtskool, waskrijt, kleurstiften, ...

Kleven : papier, karton, vindmateriaal, collages, ...

Boetseren : klei, brooddeeg, papierdeeg, ...

Beeldhouwen : gips, cellenbeton, piepschuim, ...

Constructies : karton, vindmateriaal, ijzerdraad, ...

Assembleren : vindmateriaal, kosteloos, waardevol materiaal, ...

Timmeren, figuurzagen : hout, multiplex, ...

Metaaldrijven : aluminiumfolie, knipblik, ...

Mozaïek : papier, karton, steentjes, touw, ...

Weven : wol, katoen, ...

Borduren : wol, katoen, kralen, parels, ...

Naaïen : stoffen, vb. patchwork, verkleedpak, ...

Exposities : eigen werk, kunstexpositie, kunstenaarsateliers, ...

Kunstenaars in de klas : in samenwerking met Canon Cultuurcel, Musea, ...

Opzoeken internet : een eigen creatieve website, opzoeken van informatie, ...

Spreken over kunst

Filmvoorstelling

Foto's maken

MUZIKALE OPVOEDING

Zingen : liedrepertoire, liedjes maken, ...

Zelf liedjes maken

Klankspel : klank- en muziekspeken maken, met instrumenten, met eigen instrumentarium.

Klankdecor : Tonen, geluiden, muziek... bedenken bij een verhaal, gedicht, situatie, filmfragment...

Instrumenten bespelen : vindinstrumenten, eigen instrumentarium (lichaam), klas- en schoolinstrumentarium, ...

Experimenteren met klank (kleur)

Muziek beluisteren : klankkleur, ritme, tempo, ...

Ritmekaarten : uitvoeren, zelf ontwerpen, variaties maken, ...

Partituren ontwerpen : notatievormen van muziek, grafische voorstellingen, ...

Ademhalingsoefeningen : juist stemgebruik.

Opnames maken : een eigen cd, eigen werk voor muziek beluisteren.

Concerten bijwonen : zelf een concert bijwonen, 'Jeugd en Muziek', een schoolconcert, ...

Workshops

Karaoke : `Karaoke` is een vorm van vermaak, waarbij muziek wordt afgespeeld van een lied, en de zanger in een microfoon de tekst live zingt. De stem van de oorspronkelijke zanger bij de muziek is gewist of minder luid gemaakt. Gewoonlijk wordt de tekst ook geprojecteerd, zodat de zanger een steuntje heeft.

Muzikanten in de klas : kinderen die academie volgen, ouders, beroepsmuzikanten, muzikale leerkrachten, ...

Wereldmuziek : workshops, muziekkoffers (ICO), ...

Musical: theater waarbij een deel van de tekst gezongen wordt. Meestal met dans.

MUZISCH TAALGEBRUIK

Jabbertalk, nonsenstaal : spreken zonder bestaande woorden, vb. blinkdeblarie, blanstoeitig op de brom, ...

Tekstopmaak : stripverhalen, lettertypes, affiches, folders, advertenties, ...

Website ontwerpen : welkomstpagina, verslagjes, werk van kinderen, ...

Klanknabootsingen : in gedichten, geluidsdecors, vb. een auto komt voorbij :
VVVRRRRoooemmmm!

Rijmen : **met namen**, vb. Peter de Weter ; twijfelrijm, vb. Waar is Koen? Laat hem opendoen! ; **stafrijm**, vb. flinke, flierefluiters fluiten fluweelzacht ; **antwoorden met rijm ...**; **twijfelrijm**: met eigennamen (onze Jan vond er niks-an)

Poëzie lezen en schrijven : kinderen lezen en schrijven poëzie, een dichter in de klas, gebeden, ...

Woordspelletjes : raadsels, droedels, ...

*Een **droedel** is een [raadsel](#) en een [woordspel](#) waarbij alleen [letters](#) gebruikt worden en waarbij de onderlinge positie dikwijls van belang is. Hieronder wordt bijvoorbeeld het woord "ver-onder-stell-in-g" uitgebeeld.*

Homoniemen : vb. de bok springt over de bok.

(limerick): kort vers met homoniemen: 'In Zeeland heeft, naar is aangetoond, jarenlang een lynx gewoond. Want achter het stadhuis in Veere staat nog een bord: lynx parkeren'.

Vergelijkingen, metaforen Een **metafoor** is een vorm van [beeldspraak](#), waarbij geen vergelijkingswoord (*als, zoals, net een, ...*) gebruikt wordt. Vb. Het is hier een zwijnenstal.

Geluidsdecor vb. geluiden bij een verhaal wind, regen...), bij een schilderij (golven op zee enz...)

Zo zijn elfjes een mogelijke instap om poëzie te schrijven op jonge leeftijd.
Een 'elfje' bevat elf woorden, vandaar de benaming.
Een naamwoord in de eerste regel kaart meestal het onderwerp aan.
In de voorbeelden hierna gaat het om kleuren. Maar ook dieren, dingen, mensen, gevoelens kunnen.
Regel twee geeft in twee woorden een korte beschrijving van het onderwerp.
De derde regel kan met drie woorden de plaats van het gebeuren beschrijven.
De vier woorden uit de volgende regel zijn naar keuze.
Tot slot werkt één woord in regel vijf het elfje af.

blauw	groene
ijle lucht	frisse bomen
boven kale bomen	aan de oever
kruinen met lege nesten	van de warme zomer
winter	stil

Elfje:

Haiku: is een vorm van Japanse dichtkunst, geschreven in drie regels waarvan de eerste regel 5, de tweede regel 7 en de derde regel weer 5 lettergrepen telt.

De haiku drukt, in de klassieke vorm, een ogenblikervaring uit, soms gelinkt aan en geïnspireerd door zen. De haiku is een vingerhoed vol emotie, waarin weinig ruimte is voor ontledingen en benaderende omschrijvingen.

Ach oude vijver
een kikker springt er in
geluid van water.

We onthouden

- 1 Als woorden bij het begin rijmen, spreken we van **beginrijm**
= de beginklanken van beklemtoonde lettergrepen zijn dezelfde.
(■ **stafrijm** of alliteratie)
voorbeeld: Knappe koks kunnen meer met Miele.
- 2 Als woorden in het midden rijmen (klinkers), spreken we van **halfrijm**
= de klinkers van beklemtoonde lettergrepen zijn dezelfde.
(■ **klinkerrijm** of assonantie)
voorbeeld: Als beste getest, overtreft hij de rest.
- 3 Als woorden op het eind rijmen, spreken we van **volrijm**
= de beklemtoonde klinker en de medeklinkers die daarop volgen, zijn dezelfde.
voorbeeld: Sla je slag op woensdag.

Vertellen

Voorlezen

Kinderboeken

Nieuwjaarsbrieven

Bezoek aan de bib

Auteur in de klas

Schrijven van teksten

BEWEGINGSEXPRESSIE

Pantomime : bewegingstaal waarbij de uitdrukingskracht van het lichaam wordt gebruikt, zonder te spreken.

Mime : verfijnen van de uitdrukingskracht van het lichaam, vb. gelaatsuitdrukkingen, een gevoel uitdrukken met de hand, ...

Dansexpressie : bewegen op muziek, improviseren van bewegingen, een dans ontwerpen, bewegen in ruimte en tijd, ...

Tableau vivant : een groep mensen die stilstaand wat uitbeelden, vb. levende kerststal.

Uitbeeldingsspelen : vb. beroepen, zegswijzen uitbeelden.

Relaxatie : ontspanningsoefeningen.

Inlevingsoefeningen : zich in iets (een boek, een verhaal, een gebeurtenis, ...) verplaatsen en dat weergeven.

Dansvoorstelling bijwonen : vb. ballet.